

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะนะ เราตั้งใจทำบุญกุศลเพราะวันนี้วันพระ วันพระวันไหนเราจะหาบุญกุศลใส่หัวใจของเรา วันปกติเราหาทรัพย์สมบัติเพื่อร่างกายของเรา ถ้าหาทรัพย์สมบัติเพื่อร่างกายของเราละ ถ้าจิตใจเราดิ้นทรัพย์สมบัตินั้นจะมาส่งเสริมให้จิตใจนี้ร่มเย็นเป็นสุข แต่ถ้าหัวใจเราไม่ดี นี่ทรัพย์สมบัติมีมากมีน้อยขนาดไหนมันก็วิตกกังวลไปทั้งนั้นแหละ

สิ่งที่วิตกกังวลไปทั้งนั้น เห็นไหม เวลาเราศึกษาปฏิบัติธรรม ถ้าเราปฏิบัติธรรมเราต้องทำความสงบของใจ ถ้าทำความสงบของใจ เหมือนกับเราทำศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีศีล มีศีลที่สะอาดบริสุทธิ์ ถ้าเกิดสมาธิจะเป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามีมิจฉาทิฏฐิ มิจฉาทิฏฐิคือศีลมันไม่บริสุทธิ์ มันมีความคิดความเห็นในหัวใจ เวลาเกิดสมาธิ เกิดสมาธิขึ้นมามันก็จะทำตามแต่ต้นหากความทะยานอยากของคน

คนที่ทำความสงบของใจได้ เห็นไหม เขาทำคุณไสย เขาทำเรื่องมนต์ดำ เขาทำต่างๆ อันนั้นมันเป็นเพราะว่าเขาไม่มีศีลในใจของเขา ถ้าเขามีศีลในใจของเขา ใครทำความเดือดร้อนให้เรา เราก็ไม่พอใจทั้งนั้นแหละ ถ้าใครให้ความร่มเย็นเป็นสุขกับเรา เราก็พอใจทั้งนั้นแหละ แต่ถ้ามันมีศีล ศีลคือความสะอาดบริสุทธิ์ของใจ ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาใจมันจะเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าสัมมาสมาธิ ถ้าเกิดเราฝึกหัดใช้ปัญญาขึ้นมามันจะมีปัญญาของเราขึ้นมา

ฉะนั้น เรามาวัดมา เรามาฟังเทศน์ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครจะว่าอย่างไรก็แล้วแต่ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๕,๐๐๐ ปีนี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ชำระล้างกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ววางธรรมและวินัยไว้ เรามีกิเลสต้นหากความทะยานอยากในหัวใจของเรา เราเกิดมานี้เราเกิดมาด้วยบุญกุศล เราเกิดมาในวิภวภูติ เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดเป็น

มนุษย์แล้วพบพุทธศาสนา ศาสนาสอนเรื่องสังขารม อริยสัจ สัจจะ อริยสัจนี้ทำให้เราพ้นจากกิเลสไปได้

บุญกุศลเขาทำกันเพื่อจิตใจเป็นสาธารณะ เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของสังคม ถ้าเราเกิดมาในสังคมที่ร่มเย็นเป็นสุขเราจะมีความสุขสงบระงับไปในหัวใจของเราด้วย เราอาศัยสังคมนั้นเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของเรา นั้นพูดถึงวางกรรมวินัยนี้ไว้ให้กับสังคม ที่นี้สังคม เราเกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา ศาสนาสอนถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ สิ้นสุดแห่งทุกข์สอนอย่างไร? ถ้าสอนอย่างไรเราทำบุญกุศลกัน แล้วจิตใจเราก็คงคึดนรกกันอยู่ จิตใจเราก็คงมีกิเลสตัดทอนความทะยานอยากในหัวใจจับตันอยู่แล้วเราจะทำอย่างไรให้จิตใจเราสงบล่ะ?

ถ้าจิตใจเราสงบ เรามาวัดมาวาม่าฟังธรรมๆ เห็นใหม่ ถ้าฟังธรรมขึ้นมา ฟังธรรมขึ้นมาเพื่อให้จิตใจของเรามันมีปริยัติ คือมีการศึกษา มีการเรียนรู้ ถ้ามีการเรียนรู้ การปฏิบัติมันจะเป็นความจริงไปไหม? เวลาที่มีศีล ศีลคือความปกติของใจ ศีลคือการรักษาความสะอาดบริสุทธิ์ ภาชนะนั้น ถ้าภาชนะนั้นสะอาดบริสุทธิ์ ภาชนะนั้นจะไปบรรจุอาหารสิ่งใด อาหารสิ่งนั้นก็จะเป็นอาหารที่ควรแก่การบริโภค ถ้าภาชนะเราไม่สะอาดบริสุทธิ์ มีความสกปรกโสมม ไปบรรจุอาหารสิ่งใด อาหารสิ่งนั้นมันก็สกปรกไปด้วย

นี่ศีลของเรา ถ้าใจของเรามันไม่ปกติ ใจของเรามันไม่มีหลักมีเกณฑ์ นี่เกิดเราทำสมาธิขึ้นมาได้มันเป็นอกุศล มันอยากจะทำสิ่งต่างๆ ตามความพอใจของมัน เป็นผู้วิเศษเห็นใหม่ แต่ถ้ามีศีล พอศีลเราก็รับความสงบ เราก็ไม่ต้องการให้ใครมาทำให้เรามีความเจ็บช้ำน้ำใจ เราก็ไม่ควรทำลายคนอื่น เห็นใหม่ นี่ก็เหมือนกัน การฟังธรรมๆ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน เวลาฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในทฤษฎี ในวิธีการปฏิบัติถึงบอกว่าพุทโธ พุทโธ ทำใจให้สงบเข้ามา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา

เราไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเราก็เหมาเอาว่าเป็นความรู้ของเรา ความรู้ของเรา ทำสิ่งใดก็มีความล่งเลงสยไปหมดเลย นี่ถ้าภาชนะมันสะอาด บรรจุอาหารอะไรมามันก็สะอาด มันสมควรแก่บริโภค ถ้าภาชนะมันไม่สะอาด เวลาบรรจุสิ่งใดมามันก็มิแต่กลิ่นไม่ดี มีแต่ความจะเน่าบูดเสียไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจของเรามันมีวิชา มีความไม่รู้ของมัน ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ใจของเรา

มันสกปรก ใจสกปรก สกปรกด้วยอะไร? สกปรกด้วยสมุทัย สกปรกไปด้วยวิถีมานะของตัวเอง สกปรกไปด้วยความเห็นของตัวเอง บังคับธรรมให้เป็นความเห็นของตัวเอง สิ่งที่ไม่พอใจว่าสิ่งนั้นไม่เป็นธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้บัญญัติไว้ สิ่งใดที่มันพอใจขึ้นมาว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม สิ่งนั้นเป็นธรรม

แล้วปฏิบัติขึ้นมาที่ปฏิบัติขึ้นมาด้วยความคาดหมาย คาดหมายว่าเราได้ยินได้ฟังมาอย่างนั้น ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นความว่างๆ ความว่างมันก็เลยสร้างขึ้นมากุศล เวลามันสร้างขึ้นมากุศลเวลาคณเขาทุจริต เห็นใหม่ เขาพิมพ์เบงก้อออกมาใช้เลย เขาจะใช้เขาก็ต้องแอบใช้กันนะ เวลาใช้เขาต้องไปใช้ที่ในเวลากลางคืน ในที่มืดสลัว ในที่คนพลุกพล่าน เขาจะใช้เข้าไปเพื่อหลบหลีกของเขา เขาก็รู้ว่าผิด เขาก็รู้ว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่เขาทำทำไมล่ะ? เขาทำเพราะความโลภของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราศึกษาธรรมมาๆ แล้วทำไมเราไม่กล้าพูดความจริงล่ะ? ถ้าเราไม่กล้าพูดความจริงมันก็ไม่เป็นความจริงใช่ไหม? ถ้าไม่เป็นความจริงทำไมไม่พยายามทำของเราล่ะ? นี่เราจะหาเงินหาทองขึ้นมาด้วยความทุกข์ยากลำบากกว่าจะหาเงินหาทองของเรา เพราะเงินทอง เห็นใหม่ นี่ผู้ที่มีปัญญา ผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบขึ้นมา นี้จะบริหารจัดการทรัพย์สินเงินทองของเราได้ ผู้ที่ไม่มีปัญญา ผู้ที่ไม่มีปัญญา ไม่ทันคน ให้เขาเท่าไรก็หมดไป สิ่งนั้นมันเกิดมาจากไหนล่ะ? มันเกิดมาจากเขาวนปัญญา เขาวนปัญญา มันเกิดมาจากไหนล่ะ?

กุศลเราเกิดเป็นพ่อเป็นแม่คนเราก็อยากให้ลูกเราฉลาดทั้งนั้นแหละ สอนเท่าไรคนฉลาด มันก็ฉลาดของมันอยู่แล้ว ถ้าไม่ฉลาดมันก็ไม่ฉลาด ไม่ฉลาดเพราะอะไร? เพราะมันเป็นเวรเป็นกรรมของเขา ถ้าเวรกรรม เวรกรรมมันทำมา มันกรรมบังตาๆ แต่ถ้ากรรมบังตา วันไหนนะ วันไหนถ้ากรรมมันหมดไป กรรมมันหมดไป เราจะชดใช้กรรมของเราไป ชดใช้กรรมของเรา นี่มันหุตาสว่างขึ้นมาเอง ทำไมเมื่อก่อนไม่คิดได้แบบนี้? ทำไมเมื่อก่อนไม่คิดได้แบบนี้? ของเล็กน้อย แค่นี้ทำไมคิดไม่ได้ๆ

เวลามันของเล็กน้อย แต่ถ้ามันยึดมันถือมันมั่นของใหญ่โตมาก นี่มันเหยียบย่ำหัวใจ มันทำให้หัวใจนี้ทุกข์ยากมาก ถ้าหัวใจทุกข์ยากมาก แล้วเราก็เป็นคนมีแต่คนโลภมาก มีแต่ความโลภ ทำสิ่งใดก็จะให้สมความปรารถนา ทำสิ่งใดก็จะให้สมความปรารถนา ไม่กล้ามาดูแลนะ ดู

ติ เวลาคนเราไม่มีสิ่งใดมีค่าเท่ากับชีวิตของคน ชีวิตเรามีค่าที่สุด แต่เราก็ไปหาแต่ผลงานของเรา ว่าสิ่งนั้นมีค่าที่สุด เรามองข้ามหัวใจของเราไป เรามองข้ามศักยภาพของความเป็นมนุษย์นี้ไป

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราหาเงินหาทอง หาเงินหาทองเราก็ว่าหาเงินหาทองมาเพื่อจะประสบความสำเร็จของเรา แล้วชีวิตเราล่ะ? ชีวิตเราล่ะ? ถ้าชีวิตของเรานะ ถ้าชีวิตมีคุณค่าบ้าง นั่นล่ะสิ่งนี้มันมีคุณค่ามากกว่า ถ้าสิ่งนี้มีคุณค่ามากกว่า เวลาเรามานปฏิบัติกันเราก็พยายามทำ ความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบเข้ามามันจะเห็นคุณค่าของเรา มันจะมีตัวตนของเรา แต่ที่นี่มันบอกมันไปสร้างภาพใจ ความว่างๆ มันก็ไปสร้างความว่างขึ้นมา ความว่างขึ้นมามันก็เงิน ทุจริต มันไม่เป็นความจริง เพราะอะไร? เพราะมันเป็นการสร้างภาพขึ้นมา

แต่ถ้ามันเป็นความว่างของมันจริง เห็นไหม ภาชนะนั้นจะสะอาด ถ้าภาชนะนั้นสะอาด นะ สิ่งใดตกไปในภาชนะนั้นเป็นของดีหมดเลย นี่ถ้าใจของคนมันดีจะทำสิ่งใดมันก็ดีทั้งนั้นแหละ ใจของคนดีทำสิ่งใดมันจะมีค่ามากน้อยทางสังคมโลกเขา แต่จิตใจเราสะอาดบริสุทธิ์ สิ่งนั้นเป็นคุณงามความดีของเรา คุณงามความดีของเราคืออะไร? คุณงามความดีของใจมันไม่คืน รมนใจ เขาบอกว่าถ้าคนรู้จักพอคนนั้นจะร่ำรวยมาก ถ้าคนไม่รู้จักพอคนนั้นจะทุกข์ยากตลอดไป มันคืนรมนของมันไปตลอด เห็นไหม แต่ถ้ามันรู้จักพอ มันรู้จักพอเพราะมันพอใจของมัน มันเป็น สัมมาทิฐิ

ดูสิเวลาคนจนผู้ยิ่งใหญ่ ดูหลวงตาของเรามีบริวาร ๘ นี่หาสิ่งใดมาเพื่อสังคมโลกๆ จิตใจ นี้ไม่เกาะเกี่ยวเลยเพราะมันผ่านไปเฉยๆ นี่สิ่งนี้มันพอ พอมันพอขึ้นมามันสบายใจไปหมดเลย ทำสิ่งใดมันก็เป็นประโยชน์ทั้งนั้นแหละ ฉะนั้น หน้าที่การงานที่เราทำสิ่งใดไปมันจะมีคุณค่า มากน้อยทางสังคมโลก สังคมโลกเขาให้ค่ากันด้วยค่าของสังคม แต่ถ้าเราทำความดีของเรา ค่า ของใจๆ ใจ ถ้าค่าของใจ ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา ถ้ามันสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา มันสะอาดบริสุทธิ์ ขึ้นมา ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิมันก็จะมีความพอใจของเรา มันจะมีความสุขสงบของเรา มันมี ข้อเท็จจริงของเรา

ข้อเท็จจริงหมายความว่า จิตมันสงบแล้วมันมีความสุข มันแปลกประหลาดมหัศจรรย์ นี่ อริยทรัพย์ ทรัพย์ที่เราหามา ทรัพย์นี้มันเป็นสาธารณะ ดูมันคือค่าไปตลอด มันเสื่อมค่าไป ตลอด เห็นไหม นี่มันเสื่อมค่าของมันตลอด ถ้าค่าของมันมีมันเสื่อมค่าของมันไป

แต่ถ้าอริยทรัพย์ อริยทรัพย์ไม่เกิดจากสถานะสังคม สังคมให้ค่า มันเป็นเหมือนสังฆกรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ การเกิดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกคั่นหาอยู่ ๖ ปี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากเจ้าชายสิทธัตถะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเวลาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่ไหน ก็เป็นที่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันเป็นอะไร? นี่คนก็มาบวชพระ พระก็มาจากคน พอพระมาจากคน แล้วคนประพฤติปฏิบัติขึ้นมา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ทำไมเทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์หลวงปู่มั่นล่ะ? ทำไมพระด้วยกันทำไมเทศน์ให้เทวดาฟังไม่ได้ล่ะ? เทวดาฟังไม่ได้เพราะอะไร เพราะเขายังสงสัยในตัวของเขาเลย เขายังสงสัยว่านี่ธรรมะมีจริงหรือเปล่า? เทวดามีจริงหรือเปล่า? ในเมื่อภาชนะมันสกปรก ในความเชื่อของเรา เรายังเชื่อว่าเทวดามีหรือไม่มี เทวดามาฟังธรรม เทวดามาก็ว่าผีหลอกอีก ตกใจอีก ช็อกตายเลย

พระเหมือนกัน แต่เวลาพระเหมือนกันนะ แต่เวลาสำเร็จขึ้นมาสำเร็จที่ในใจของ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นี่ตรัสรู้ธรรมมาในใจ ถ้าในใจขึ้นมาในใจนี้มีคุณค่า เราก็เกิดมาเป็นมนุษย์ พระมาจากไหน? มาจากคน แล้วเราเกิดเป็นคน พระที่มาจากคนเพราะพระเขามีหัวใจเหมือนกัน เราเกิดเป็นคนเราก็มีหัวใจเหมือนกัน ถ้าหัวใจดวงนี้มันจะมีค่าขึ้นมาเพราะมันมีศีลธรรม จริยธรรม

ศีลธรรม เห็นไหม ศีลธรรมเข้ามาขัดเกลาคใจของเรา ถ้าขัดใจของเรา เห็นดีเห็นงาม ความถูกต้องดีงามเราก็อยากทำ แต่ความชั่วความที่เป็นบาปอกุศลเราก็ไม่อยากทำ ถ้าไม่อยากทำเราผลัดไสลออกไป เพราะสิ่งนี้มันจะทำให้จิตใจเราเศร้าหมอง ถ้าจิตใจเราสะอาดบริสุทธิ์ จิตใจเราสะอาดบริสุทธิ์จากศีลธรรม จริยธรรม มันขัดเกลาคจากศีลธรรม จริยธรรม เห็นไหม ถ้าขัดเกลาคจากศีลธรรม จริยธรรม ถ้าเรามีศีลขึ้นมา เรามีสติขึ้นมาเรายับยั้งได้แล้ว ยับยั้งได้ก็ควบคุมหัวใจได้

คูสิเวลาคนถ้าเราพูดสิ่งใด ถ้าเขาเชื่อฟังเรา เห็นไหม นี่เราก็พอใจ แล้วจิตใจของเรา เราพูดกับมัน เราพยายามควบคุมกับมันให้มีปัญญาขึ้นมาให้ควบคุมใจเราได้ ทำไมเราควบคุมไม่ได้ เวลาคนอื่นเราจะควบคุมเขาได้ ควบคุมเขาได้ แล้วผลประโยชน์มันก็ควบคุมเขาได้ แต่จิตใจของ

เราล่ะ? เรามีผลประโยชน์อะไรกับใจดวงนี้ นี่เวลาบอกว่าธรรม นี่ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็น ตถาคต ถ้าเห็นตถาคตขึ้นมา นี่ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมจิตใจมันจะร่มเย็นเป็นสุข แล้วมัน สุขจริงหรือเปล่านั้น? ทำไมมันทุกข์ยากขนาดนี้?

คูสิเวลาโรงไฟฟ้านิวเคลียร์มันระเบิด นี่สารกัมมันตภาพรังสีมันไปที่ไหนล่ะ? มีแต่คนวิ่งหนี มีแต่คนหลีกเลีย้ง แล้วในใจของเราถ้ามันมีวิชา สารกัมมันตภาพรังสีมันทำลายในหัวใจ แล้วเราจะดูแลมันอย่างไร? ถ้าเราดูแล วิชาเราทำสิ่งใดไม่ได้เลย เราทำสิ่งใด เพราะทำก็ทำจาก มัน วิชามันเป็นคนทำ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็ว่าเรารู้เข้าใจ ปฏิบัติธรรมก็ปฏิบัติด้วยสัญญาทั้งนั้นแหละ จึงพริตมาเลย ธรรมะต้องเป็นอย่างนั้น ก้อบปี่มาเลย ยิ่งก้อบปี่ยิ่งทำไม่ได้เลย

แต่ถ้าใครปล่อยวาง เวลาเรากำหนดพุทโธขึ้นไป เห็นไหม ต้นไม้เขาปลูกมาจากกล้าไม้ นี่ปฏิสนธิจิตเกิดในไข่ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ มันกำเนิดขึ้นมา มันพักตัวอยู่ในครรภ์ ๕ เดือนกว่าจะคลอดออกมา คลอดออกมาพ่อแม่ต้องดูแล ดูแลเลี้ยงบ่มเพาะขึ้นมา มันจะโตขึ้นมา มันต้องมีการเติบโตของมัน จิตใจของเรามันมีวิชา มันมีแต่ปารกัญญ์ เราจะปลูกโพธิ์ ปลูกปัญญาของเราขึ้นมา ถ้าปลูกปัญญาของเราขึ้นมา นี่เราฟังธรรมๆ ฟังธรรมขึ้นมาให้มันเข้าใจ

คนฟังธรรมเป็นนะ คนฟังธรรมเป็นแล้วมันสลดสังเวช มันขนพองสยองเกล้า จิตใจมัน สะเทือน ถ้าจิตใจสะเทือน นั่นล่ะความรู้สึกอันนี้สำคัญมาก แต่ถ้าใครไปฟังธรรม เห็นไหม ฟัง ธรรมเรามีแต่สัญญา จะจำได้ นี่ครูบาอาจารย์เทศน์มากแล้วจะไม่รู้ จำให้หมดเลย จำมาเป็นสัญญา เป็นสัญญามันส่งออก รสชาติมันแตกต่างกัน นี่ถ้าฟังธรรมเป็น พอฟังธรรมเป็นมันสะเทือนใจ พอสะเทือนใจคนมันเปลี่ยน โปรแกรมนะ

นี่คูคอมพิวเตอรืสิ เขาเขียนโปรแกรมอย่างไร มีแค่ไหนมันก็มีความสามารถแค่นั้นแหละ จิตใจของเราถ้ามันแก้ไขโปรแกรมของมัน นี่สิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดีมันคัดเลือก มันแยกแยะของมัน เห็นไหม พอแยกแยะของมัน สิ่งที่เคยทำซ้ำๆ ซากๆ มันจะไม่ทำแล้ว แต่ถ้าสิ่งนี้ทำซ้ำๆ ซากๆ โปรแกรมมันโปรแกรมไว้ต้องทำอย่างนั้นๆ แต่ถ้ามันได้ฟังธรรมมันไปเปลี่ยนโปรแกรมอันนั้น ถ้าเปลี่ยนโปรแกรมอันนั้น คูสิทำมาหากิน อาบเหงื่อต่างน้ำขึ้นมา ทุกข์ยากขนาดไหนเราก็ทำของเราด้วยความพอใจ เพราะเราเห็นผลประโยชน์

เวลามานั่งสมาธินะ หลับตาเฉยๆ หายใจเข้าพุท หายใจออกโธทำไม่ได้ เจ็บปวดไปหมด คึ้นรนไปหมด ใจนี้ไม่อยู่กับตัว ทั้งๆ ที่สมบัติของเรา ทั้งๆ ที่ใจมันสัมผัส ทั้งๆ ที่มันไปกับใจ ใจแบงกันนั้นหามาไปฝากธนาคารไว้ ทรัพย์สมบัติหามาทำให้คนอื่น ของคนอื่นทั้งนั้น มันขยันหมั่นเพียร มันอยากได้อะไรดี เวลางานของมันมันไม่เอา แล้วก็บอกว่าไม่มีวาสนา เราเกิดมาไม่มีวาสนา ทำสิ่งใดก็ไม่ได้ ทำสิ่งใดไม่ได้ นั่นละกัมมันตภาพรังสีมันจะปกคลุมไปในหัวใจของเรา ภาชนะมันไม่สะอาด ถ้าภาชนะสะอาด กำหนดพุทโธ พุทโธไป

ศีลคือความปกติของใจ ถ้าภาชนะทำความสะอาดแล้วบรรจุสิ่งใดสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์ในการบริโภคในการใช้สอย ใจของเรา ถ้าเราทำความสะอาดของเราไม่ได้ ความรู้สึกนึกคิดนั้นนะ ภาชนะนั้นไม่สะอาด มันมีกัมมันตภาพรังสีไปทั้งหมดเลย นี่ไปอยู่ในปลาเราก็ไม่กิน ปลา ไปอยู่ในสัตว์นะ คูสิ วัวควายต่างๆ ที่เขาเลี้ยงไว้กินไม่ได้หมดเลย เพราะกินเข้าไปเกิดมะเร็ง นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเรา ธรรมะจะกลืนกินเข้าไปโดยกัมมันตภาพรังสีมันเข้าไปไม่ได้ หรอก เราต้องทำความสะอาดของใจขึ้นมา แล้วเวลาใจสงบก็ว่างๆ ว่างๆ

ว่างๆ กัมมันตภาพรังสีไม่เห็นด้วยตานะ เขาต้องมีเครื่องวัดของเขา ถ้าไม่เห็นด้วยตานึกว่าไม่เป็นไร นี่ว่างๆ นั่นละเข้าไปเดี๋ยวก็ตกแก้วค์ เดี่ยวก็นั่งหลับ เดี่ยวก็น้ำลายไหลเลย พอตื่นขึ้นมาแล้ว โอ๊ย เก่งมาก นั่งสมาธิมา ๕-๖ ชั่วโมง มันนั่งหลับจนน้ำลายไหลยังไม่รู้ตัวมันนะ นี่เวลามันเป็นมันเป็นไปแบบนี้ แต่ถ้าเรากำหนด ถ้าจิตสงบเข้ามาไม่ต้องถามใคร จิตสงบมันเกิดมหัศจรรย์ นี่ใจอริยทรัพย์ ทรัพย์สมบัติของเรา ไม่ใช่หาเงินหาทองมาแล้วบอกนี่เท่าไรหรื นี่เท่าไร?

ถ้ามันเป็นขึ้นมาเราก็รู้เอง ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ ถ้ามันเกิดปัญญา เกิดภวานามยปัญญาขึ้นไป นี่อริยทรัพย์ของเรามันได้เพิ่มพูนแล้ว อริยทรัพย์ของเรามันได้จำนวนมากขึ้นแล้ว ทบตันทบดอกมันเพิ่มขึ้น เพิ่มขึ้นมาจากอะไร? เพิ่มขึ้นจากเราตั้งสติ แล้วเราฟังธรรมของเรา ถ้ามันสะท้อนหัวใจ ขนพองสยองเกล้า ถ้ามันฟังธรรมนะ ถ้าธรรมเข้าถึงใจขงลูกจริงๆ ขนลุก น้ำตาไหล น้ำตาไหลพราก เพราะมันเกิดจากใจ แต่ถ้ามันหนังหนา พูดเข้าหูซ้ายทะลุหูขวา พูดจนชินปาก ฟังจนชินหู หัวใจมันด้าน เอวัง